

Eelerwoude

Op weg naar 100% natuurinclusief >

Nader onderzoek fauna Sieverdinkweg 11 in Kotten

Opdrachtgever:
Familie Weener
Lochemseweg 2
7231 PD Warnsveld

Opdrachtnemer:
Eelerwoude
[Onze vestigingen](#)
088-1471100
info@eelerwoude.nl
www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:
Projectnummer: 200327
Datum: 5-9-2023
Projectleider: B. Pegge
Opgesteld: M. Hoofd
Gecontroleerd: T. Asbreuk
Status: Definitief
Versie: 1

© 2022 Eelerwoude

Dit rapport is enkelzijdig opgemaakt.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	6
2	Huidige situatie en ontwikkeling.....	7
2.1	Huidige situatie.....	7
2.2	Voorgenomen ontwikkeling	7
3	Natuurwetgeving	11
3.1	Inleiding	11
3.2	Bescherming van soorten	11
4	Methode	12
4.1	Inleiding	12
4.2	Bureauonderzoek	12
4.3	Veldonderzoek.....	12
4.3.1	Veldbezoeken	12
4.3.2	Eekhoorn.....	14
4.3.3	Grote bosmuis.....	14
4.3.4	Hazelworm en levendbarende hagedis	16
4.3.5	Huismus	16
4.3.6	Kamsalamander	16
4.3.7	Kerkuil en steenuil	17
4.3.8	Marterachtigen	18
4.3.9	Poelkikker	18
4.3.10	Potentieel jaarrond beschermd nest	18
4.3.11	Ransuil.....	18
4.3.12	Vleermuizen	18
4.3.13	Waardplanten beschermde vlinders.....	18
4.3.14	Overige beschermde soorten	19
5	Beschermde soorten	20
5.1	Inleiding	20
5.2	Eekhoorn	20
5.2.1	Voorkomen en functie	20
5.2.2	Effecten en ontheffing	20
5.3	Grote bosmuis	20
5.3.1	Voorkomen en functie	20
5.3.2	Effecten en ontheffing	20

5.4	Hazelworm en levendbarende hagedis	20
5.4.1	Voorkomen en functie	20
5.4.2	Effecten en ontheffing	20
5.5	Huismus	20
5.5.1	Voorkomen en functie	20
5.5.2	Effecten en ontheffing	21
5.6	Kamsalamander	21
5.6.1	Voorkomen en functie	21
5.6.2	Effecten en ontheffing	21
5.7	Kerkuil en steenuil	21
5.7.1	Voorkomen en functie	21
5.7.2	Effecten en ontheffing	21
5.8	Marterachtigen.....	22
5.8.1	Voorkomen en functie	22
5.8.2	Effecten en ontheffing	23
5.9	Poelkikker	24
5.9.1	Voorkomen en functie	24
5.9.2	Effecten en ontheffing	24
5.10	Potentieel jaarrond beschermd nest.....	24
5.10.1	Voorkomen en functie	24
5.10.2	Effecten en ontheffing	25
5.11	Ransuil	25
5.11.1	Voorkomen en functie	25
5.11.2	Effecten en ontheffing	25
5.12	Vleermuizen.....	25
5.12.1	Aangetroffen soorten	25
5.12.2	Soortbeschrijving en verblijfplaatsen	25
5.12.3	Foeragegebieden	28
5.12.4	Vliegroutes.....	29
5.12.5	Effecten en ontheffing	29
5.13	Waardplanten beschermde vlinders	29
5.13.1	Voorkomen en functie	29
5.13.2	Effecten en ontheffing	30
5.14	Overige beschermde soorten	30
5.14.1	Voorkomen en functie	30
5.14.2	Effecten en ontheffing	30
6	Conclusie.....	31

6.1	Soortenbescherming	31
6.2	Advies natuurinclusief	31
6.3	Ontheffing noodzakelijk	31
6.4	Geldigheid onderzoek.....	32
	Bijlage 1 Verspreidingskaart vogels	34
	Bijlage 2 Verspreidingskaart poelkikker	35
	Bijlage 3 Verspreidingskaart vleermuizen.....	36
	Bijlage 4 Wettelijk kader Natuurwetgeving	37

1 Inleiding

De familie Weener is voornemens om het erf aan de Sieverdinkweg 11 in Kotten te herontwikkelen.

In verband met deze plannen is er reeds een toetsing (quickscan flora en fauna) uitgevoerd aan de natuurwetgeving en aan het natuurbeleid (Eelerwoude, 2022). Uit deze toetsing kwam naar voren dat nader onderzoek naar vleermuizen, steenmarter, bunzing, hermelijn, wezel, eekhoorn, grote bosmuis, een potentieel jaarrond beschermd nest, levendbarende hagedis, hazelworm, kamsalamander en poelkikker noodzakelijk was. Daarnaast is mogelijk essentieel leefgebied (waardplanten) van verschillende beschermde vlindersoorten aanwezig (iepenpage, grote vos, grote weerschijnvlinder en kleine ijsvogelvlinder). In de quickscan is aangegeven dat waardplanten behouden dienen te blijven. Om meer duidelijkheid te geven of waardplanten aanwezig zijn en waar dan precies is onderzoek naar waardplanten ook opgenomen in deze rapportage.

Nader, gericht veldonderzoek is uitgevoerd om aan te tonen, dan wel uit te sluiten dat binnen het plangebied essentiële functies voor beschermde soorten aanwezig zijn. In deze rapportage wordt duidelijk om welke soort(en) en aantallen het gaat en wat de functie van het plangebied is. Uit het onderzoek komt naar voren of de voorgenomen ontwikkelingen consequenties hebben voor de aanwezige beschermde natuurwaarden in het kader van de Wet natuurbescherming en welke vervolgstappen noodzakelijk zijn.

2 Huidige situatie en ontwikkeling

2.1 Huidige situatie

Onderstaande tekst is overgenomen uit de quickscan (Eelerwoude, 2022). Het veldbezoek voor de quickscan heeft plaatsgevonden op 25 februari 2022. De situatie tijdens het nader onderzoek was ongewijzigd ten opzichte van het moment van de quickscan.

Het plangebied betreft het erf aan de Sieverdinkweg 11 in Kotten, gemeente Winterswijk (provincie Gelderland) (Afbeelding 1, 2 en 3). Het erf grenst aan zuidzijde aan de Sieverdinkweg en de Kuipersweg. Ten oosten ligt een natuurgebied, ten noorden agrarische gronden (grasland) en ten westen een naburig erf. Het erf is momenteel onbewoond.

Het erf aan de Sieverdinkweg 11 bestaat uit een circa 15 schuren, waaronder de schöppe en diverse andere schuurtjes en afdakjes, waarvan de meeste in slechte staat zijn (geen dak, kapotte ramen, etc.). Verder zijn de fundamente van de in de jaren '80 gesloopte boerderij nog zichtbaar en is er een boomgaard. Delen van het erf zijn overgroeid door bramen. Langs de randen van het erf staan voornamelijk coniferen en sparren. Er zijn diverse kleine waterelementen op het erf aanwezig, zoals een voormalige put. Verlichting op het erf is zeer beperkt, omdat het niet bewoond is en er geen lampen op het terrein staan. Ook vanuit de omgeving komt weinig licht, omdat het erf in het buitengebied ligt en door opgaande beplanting is omsloten.

2.2 Voorgenomen ontwikkeling

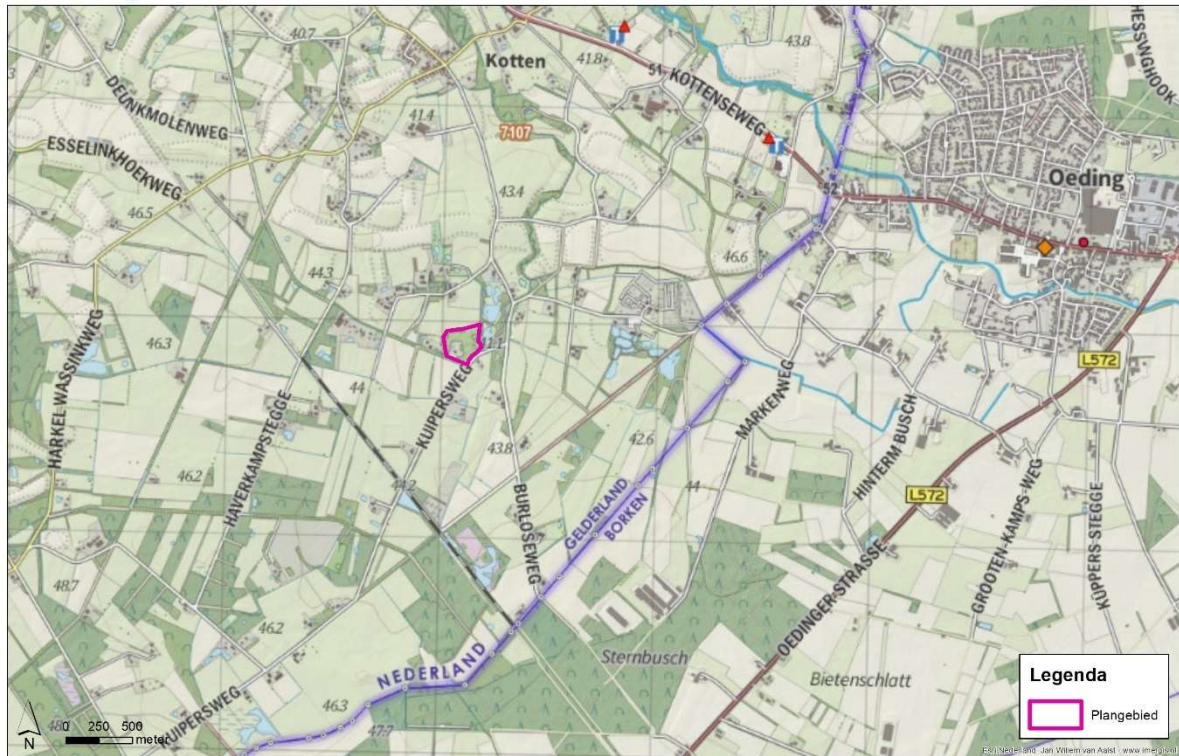
De familie Weener is voornemens om het erf te herinrichten op de volgende wijze:

- De schöppe wordt gesloopt, op ongeveer deze plek komt een nieuw woonhuis.
- Op de locatie van het voormalige woonhuis komt een nieuw woonhuis met een bijgebouw.
- Exoten worden verwijderd.
- Het erf wordt opnieuw ingericht door aanplant van nieuwe bomen, toepassen van kruidenrijk grasland en inpassen van inheemse bes- en bloesemdragende heesters.
- Nieuw te bouwen gebouwen worden natuurinclusief gebouwd.
- Aan de oostkant van het erf wordt een natuurvriendelijke oever aangelegd.
- Aan de noordzijde wordt een poel gegraven.

Afbeelding 4 toont het schetsontwerp van de voorgenomen ontwikkeling.

Sieverdinkweg 11, Kotten

erfontwikkeling

Afbeelding 1. Ligging plangebied, in het zuiden van het buurtschap Kotten (ESRI, 2022).

Sieverdinkweg 11, Kotten

erfontwikkeling

Afbeelding 2. Luchtfoto van het plangebied (ESRI, 2022).

Afbeelding 3. Impressie plangebied, situatie op 25 februari 2022. Boven het aanzicht vanaf de Sieverdinkweg en de Kuipersweg. Daaronder twee schuren (links de schöppe). Daaronder de fundering van de voormalige boerderij en een voormalige put die waterhoudend is en met grote lisdodde begroeid is. Linksonder een deel van de boomgaard met daarnaast een overkapping. Rechtsonder het nest op de erfgrans aan de zijde van de Kuipersweg.

Schetsontwerp

0 25 50 m

Afbeelding 4. Schetsontwerp van de voorgenomen ontwikkeling (Eelerwoude, 2023).

3 Natuurwetgeving

3.1 Inleiding

De Wet natuurbescherming bestaat uit drie onderdelen: de bescherming van soorten, de bescherming van gebieden en de bescherming van houtopstanden. De kern van het natuurbeleid wordt gevormd door het Natuurnetwerk Nederland, dat een samenhangend netwerk vormt van natuurgebieden. De provincies zijn het bevoegd gezag. Alleen in een aantal situaties, zoals bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, is het Rijk het bevoegd gezag. In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op de relevante wetgeving en het natuurbeleid voor het plangebied; de Wet natuurbescherming, onderdeel soortenbescherming.

3.2 Bescherming van soorten

Het uitgangspunt bij het onderdeel soortenbescherming is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan. De wet kent een drietal beschermingsregimes; beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn, beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn en beschermingsregime “andere soorten”. Daarnaast zijn landelijk van een aantal vogelsoorten de nesten jaarrond beschermd. Elk beschermingsregime heeft zijn eigen verbodsbepalingen.

Voor ieder ruimtelijk plan is het verplicht om te toetsen of deze leiden tot overtreding van de betreffende verbodsbepalingen. Wanneer er sprake is van een overtreding dient er onderzocht te worden of er een vrijstelling geldt. Indien er geen vrijstelling geldt, kan het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk zijn. Bijlage 1 gaat verder in op het wettelijk kader bij toetsing aan de Wet natuurbescherming, onderdeel soortenbescherming.

Gevolgen plangebied

De Wet natuurbescherming is een nationale wet. Indien negatieve effecten worden verwacht door activiteiten of ontwikkelingen is een toetsing aan de Wet natuurbescherming noodzakelijk. In hoofdstuk 5 wordt verder ingegaan op de aanwezigheid van beschermde soorten en welke effecten de voorgenomen ontwikkeling heeft op deze soorten.

4 Methode

4.1 Inleiding

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van een verkenning van bestaande inventarisatiegegevens en gericht onderzoek naar vleermuizen, steenmarter, bunzing, hermelijn, wezel, eekhoorn, grote bosmuis, een potentieel jaarrond beschermd nest, levendbarende hagedis, hazelworm, kamsalamander, poelkikker en waardplanten van iepenpage, grote vos, grote weerschijnvlinder en kleine ijsvogelvlinder.

4.2 Bureauonderzoek

Voor het bureauonderzoek is gebruikgemaakt van landelijke, provinciale en indien beschikbaar regionale verspreidingsinformatie:

- NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna).
- De flora- en faunadatabase van Eelerwoude is geraadpleegd. Eelerwoude heeft meerdere onderzoeken in de nabije omgeving uitgevoerd. De data van deze onderzoeken zijn opgeslagen in deze database. Zie de literatuurlijst voor een totale lijst van de geraadpleegde bronnen.

4.3 Veldonderzoek

4.3.1 Veldbezoeken

Op basis van 9 veldbezoeken is het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van verblijfplaatsen en de functionele leefomgeving van beschermde soorten. De onderzoeken zijn uitgevoerd door T. Asbreuk, M. Hoofd, N. Otten en J. Veldman (stagiair). Met uitzondering van de stagiair zijn de betreffende personen ecologische adviseur en werkzaam bij Eelerwoude (zie kader – ecologisch deskundige). In tabel 1 zijn de onderzoekdata weergegeven. Hierbij zijn tevens de onderzoekers, starttijd en weersomstandigheden genoteerd.

Kader - Ecologisch deskundige

De veldmedewerkers van Eelerwoude beschikken over een uitgebreide ervaring met de betreffende soortgroepen en voldoen aan de criteria van 'ecologisch deskundige'. Met een ecologisch deskundige wordt bedoeld een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dienen te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO- dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

Tabel 1. Type onderzoek, datum, start- en eindtijd, onderzoeker(s) en de weersomstandigheden genoteerd per veldbezoek.

Datum	Type onderzoek	Start –eindtijd	Onderzoeker	Weersomstandigheden
19-04-2022	Hazelworm Huismus Levendbarende hagedis Potentieel jaarrond beschermd nest	08:25 – 09:25 Zon op: 06:28	M. Hoofd	8 → 10 °C, droog, onbewolkt, windkracht 2 Bft
05-05-2022	Hazelworm Huismus Kamsalamander Poelkikker Levendbarende hagedis Potentieel jaarrond beschermd nest	09:20 – 10:45 Zon op: 05:56	M. Hoofd	12 → 15 °C, droog, licht bewolkt, windkracht 2 Bft
10-06-2022	Hazelworm Kerkuil Levendbarende hagedis Poelkikker Ransuil Steenuil Vleermuizen (kraam avond)	21:15 – 23:45 Zon onder: 21:54	M. Hoofd N. Otten	18 °C, droog, half bewolkt, windkracht 1 Bft
11-07-2022	Grote bosmuis (cameravallen geplaatst) Hazelworm Kamsalamander Kerkuil Levendbarende hagedis Martes (cameravallen geplaatst) Ransuil Steenuil Vleermuizen (kraam ochtend) Waardplanten beschermde vlinders	03:20 – 06:00 Zon op: 05:25	M. Hoofd N. Otten	16 °C, droog, dichtbewolkt, windkracht 2 Bft
12-07-2022	Hazelworm Kerkuil Levendbarende hagedis Poelkikker Ransuil Steenuil Vleermuizen (kraam avond)	21:45 – 23:30 Zon onder: 21:51	M. Hoofd N. Otten	26 → 21 °C, droog, dichtbewolkt, windkracht 1 Bft
25-08-2022	Hazelworm Kerkuil Levendbarende hagedis Vleermuizen (balts, excl. ruige dwerg)	21:20 – 23:20 Zon onder: 20:37	T. Asbreuk	24 °C, droog, half bewolkt, windkracht 0 Bft
23-09-2022	Hazelworm Kerkuil Levendbarende hagedis Vleermuizen (balts, incl. ruige dwerg)	22:30 – 00:30 Zon onder: 19:30	T. Asbreuk	15 °C, droog, half bewolkt, windkracht 1 Bft
16-09-2022	Grote bosmuis (cameravallen verplaatst) Hazelworm Levendbarende hagedis Martes (cameravallen verplaatst)	08:15 – 10:00 Zon op: 07:09	M. Hoofd J. Veldman	15 °C, droog, half bewolkt, windkracht 2 Bft
21-10-2022	Grote bosmuis (cameravallen opgehaald) Hazelworm Levendbarende hagedis Martes (cameravallen opgehaald)	08:30 – 09:30 Zon op: 08:09	M. Hoofd	14 °C, droog, half bewolkt, windkracht 1 Bft

4.3.2 Eekhoorn

Het onderzoek naar eekhoorn is uitgevoerd door tijdens de veldbezoeken alert te zijn op waarnemingen van eekhoorn in en nabij het plangebied. Daarnaast komen eekhoorns ook af op het lokaas dat bij het cameravallenonderzoek is toegepast. De methode van het cameravallenonderzoek wordt toegelicht in 4.3.3.

4.3.3 Grote bosmuis

Het onderzoek naar grote bosmuis is uitgevoerd met cameravallen. In het plangebied zijn twee opstellingen geplaatst, elke opstelling bestond uit één zogenaamde “struikrover-val” (Afbeelding 5) en één cameraval die van bovenaf de struikrover en directe omgeving op beeld had. De struikrovers zijn voor het onderzoek naar grote bosmuis gemodificeerd door om het blikje met vis een geplastificeerd papier met centimeter markering te plaatsen (Afbeelding 6 en Afbeelding 7). Dit papier met strepen is toegepast om de lengte van de muizen en de achterpootlengte te kunnen beoordelen om grote bosmuizen te kunnen vaststellen of uitsluiten. Als lokaas is een blikje vis toegepast. Bij aanvang van de eerste onderzoeksperiode is ook pindakaas op de blikjes gesmeerd. De onderzoekslocaties zijn weergegeven in Afbeelding 8. De eerste onderzoeksperiode liep van 11 juli 2022 tot 16 september 2022. Op dat moment is de opstelling verplaatst, zijn de SD-kaarten uitgelezen en zijn lokaas en batterijen vernieuwd. De tweede onderzoeksperiode duurde van 16 september 2022 tot 21 oktober 2022.

De foto's van de cameravallen zijn geanalyseerd door T. Asbreuk, geholpen door stagiair J. Veldman. Daarbij is gekeken naar de achterpootlengte, de grootte van het dier, de halsstreep, de kleur en de demarcatielijn.

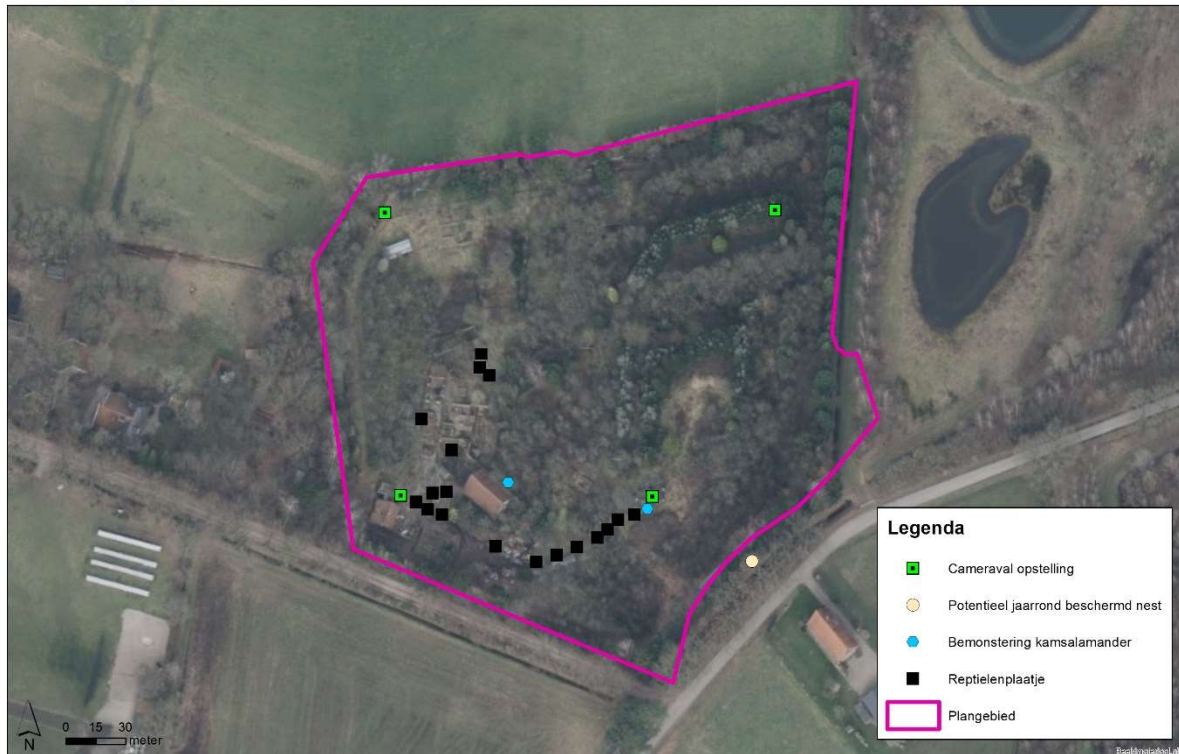
Afbeelding 5. Voorbeeld van de 'Struikrover'. De val bestaat uit een pvc-buis met venster waarbij de camera (rechtsboven op de foto) op 35 cm afstand van het lokmiddel (blikje sardientjes) is vastgeschroefd. Het geheel wordt in de pvc-buis geschoven.

Afbeelding 6. Beeld vanuit struikroverval, met geplastificeerd papier met zwarte en witte strepen van 1 cm.

Afbeelding 7. Beeld vanuit cameraval van bovenaf, met geplastificeerd papier met zwarte en witte strepen van 1 cm.

Afbeelding 8. Locaties van de camera trap opstellingen, het potentieel jaarrond beschermde nest, de op kamsalamander bemonsterde waterelementen en de reptielenplaatjes.

4.3.4 Hazelworm en levendbarende hagedis

Het onderzoek heeft zich gericht op het vaststellen van de eventuele aanwezigheid van hazelworm en levendbarende hagedis. Er zijn 18 zogenaamde “reptielenplaatjes” geplaatst, voor dit onderzoek zijn tapijttegels toegepast. De locaties zijn weergegeven in Afbeelding 8. Deze zijn op 10 juni 2022 geplaatst en tijdens alle opvolgende veldbezoeken gecontroleerd. Daarnaast zijn tijdens de veldbezoeken op 19 april 2022 en 5 mei 2022 materialen op de bodem gecontroleerd (dood hout, stenen, etc.). Reptielen hebben de neiging om hieronder te kruipen om zich hier te verschuilen en op te warmen.

4.3.5 Huismus

Het onderzoek naar huismus is uitgevoerd in twee bezoeken in de periode april – mei met één veldmedewerker. De bezoeken hebben plaatsgevonden tijdens gunstige weersomstandigheden. Tijdens het bezoek is onder andere gelet op zingende mannetjes en nestindicatieve waarnemingen zoals nestbouw, transport voedsel en alarmroepen. Het onderzoek is uitgevoerd conform het Kennisdocument Huismus (Bij12, 2017a).

4.3.6 Kamsalamander

In het plangebied lag ten tijde van de quickscan mogelijk voortplantingswater. Het onderzoek is uitgevoerd conform het Kennisdocument Kamsalamander van BIJ12 (BIJ12, 2017b). De meest geschikte periode voor het onderzoek loopt van 1 mei t/m 1 juli. Op 5 mei 2022 zijn de twee waterdragende elementen (een soort grote bak en een ondiepe put) bemonsterd met een RAVON-schepnet, de onderzoeklocaties zijn op kaart weergegeven in Afbeelding 8. De grote bak kon, ondanks dat er veel blad in zat, redelijke goed bemonsterd worden. De ondiepe put (Afbeelding 9) was door de grote hoeveelheid lisdodde lastiger te bemonsteren. Op 11

juli 2022 zijn daarom fuikjes meegenomen om te plaatsen, maar op dat moment lagen beide waterelementen droog.

Daarnaast is tijdens de controles van tegels en reptielenplaatjes (negen onderzoeksmomenten) gekeken naar de aan-/afwezigheid van kamsalamander.

Afbeelding 9. Ondiepe put met lisdodde.

4.3.7 Kerkuil en steenuil

Navraag uilenwerkgroep

De gemeente Winterswijk heeft een actieve uilenwerkgroep. Daarbij is navraag gedaan naar territoria van steen- en kerkuil in het plangebied en de directe omgeving. De steenuilwerkgroep gaf aan dat zij eens in de twee jaar de territoria bepalen van steenuil in Kotten. Ook de kerkuilterritoria worden periodiek geïnventariseerd.

Onderzoeksinspanning

De beste onderzoeksperiode voor steenuil ligt tussen 1 februari en 30 april. Deze onderzoeksperiode is overgeslagen, omdat vanuit navraag bij de uilenwerkgroep was gebleken dat geen territoria van steenuil in het plangebied lagen. Tijdens alle veldbezoeken (vooral in de avond, nacht en vroege ochtend) is wel gelet op activiteit van steenuil en is ook getaped.

De beste onderzoeksperiode voor kerkuil ligt tussen 1 februari en 1 september. Tijdens alle veldbezoeken (vooral in de avond, nacht en vroege ochtend) is gelet op activiteit van kerkuil. Er is niet getaped.

4.3.8 Marterachtigen

Het onderzoek naar de marterachtigen steenmarter, bunzing, hermelijn en wezel is uitgevoerd gelijktijdig en met dezelfde opstelling als het onderzoek naar grote bosmuis. De onderzoeksmethodiek staat beschreven in paragraaf 4.3.2.

4.3.9 Poelkikker

Het onderzoek naar poelkikker is uitgevoerd in twee bezoeken in de periode mei-juni met twee veldmedewerkers. De bezoeken hebben plaatsgevonden tijdens gunstige weersomstandigheden. Tijdens het bezoek is vooral gelet op kooractiviteit. Het onderzoek is uitgevoerd conform het Kennisdocument Poelkikker (Bij12, 2017c).

4.3.10 Potentieel jaarrond beschermd nest

Binnen het plangebied is een nest in een boom aanwezig, de locatie is weergegeven in Afbeelding 8. Het nest bevindt zich in een boom op de erfgrans aan de zijde van de Kuipersweg. Tijdens alle veldbezoeken (negen veldbezoeken) is het jaarrond beschermde nest onderzocht.

4.3.11 Ransuil

Jonge ransuilen zijn goed hoorbaar, vooral gedurende de periode dat ook het voorjaarsonderzoek naar vleermuizen wordt uitgevoerd. Tijdens deze drie rondes is geluisterd naar bedelende jongen of roepende ouders.

4.3.12 Vleermuizen

Bij de uitvoering van het vleermuisonderzoek is gewerkt conform het 'Protocol voor vleermuisinventarisaties' dat in januari 2021 is geactualiseerd door deskundigen van het Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdiervereniging. Het protocol is daarmee aangepast naar de meest recente wetenschappelijke inzichten.

Het vleermuisonderzoek heeft zich gericht op het vaststellen van de soortensamenstelling, de aantallen, de gebruiksfunctie van het gebied en het vaststellen van verblijfplaatsen (kraamverblijven, winterverblijfplaatsen, zomerverblijven etc.), vliegroutes en foerageergebieden. Het onderzoek was gericht op zowel gebouwbewonende als boombewonende soorten. Tijdens het vleermuisonderzoek in het voorjaar is iedere keer gebruik gemaakt van twee batloggers (type Batlogger M), daarnaast is gebruik gemaakt van Pettersson D240x en D100, en de warmtebeeldcamera's Helion Pulsar XP38 en/of Pulsar Helion 2 XP50. Tijdens de najaarsrondes is gebruik gemaakt van een Pettersson D240x en Batlogger M. Tijdens de veldbezoeken is verder gebruik gemaakt van een zaklamp.

In totaal zijn vijf veldbezoeken uitgevoerd: drie in de kraamperiode en twee in de baltsperiode. Het kraamonderzoek heeft zich gericht op de aanwezigheid van zomer- en/of kraamverblijfplaatsen van vleermuizen. Deze bezoeken hebben plaatsgevonden tijdens het uitvlieg- of invliegtijdstip van vleermuizen, respectievelijk rond zonsondergang en zonsopkomst. Het baltonderzoek heeft zich gericht op het vaststellen van balts-, paar-, en/of winterverblijfplaatsen van vleermuizen. Deze bezoeken hebben plaatsgevonden tijdens de baltsactiviteit van vleermuizen, vanaf een uur na zonsondergang. Tijdens dit tijdstip is de meeste baltsactiviteit bij vleermuizen waar te nemen. De veldbezoeken hebben plaatsgevonden tijdens voor vleermuizen gunstige weersomstandigheden.

4.3.13 Waardplanten beschermde vlinders

Tijdens de quickscan is vastgesteld dat in het plangebied mogelijk vegetatie voorkomt die als waardplant kan dienen voor de beschermde vlindersoorten: iepenpage, grote vos, grote weerschijnvlinder en kleine

ijsvogelvlinder. Waardplanten die door deze soorten gebruikt worden zijn: diverse soorten iep, zoete kers, populier, wilgensoorten en wilde kamperfoelie. Tijdens het onderzoek op 11 juli 2022 in de ochtend in specifiek gezocht naar deze plantensoorten.

4.3.14 Overige beschermde soorten

Tijdens het veldwerk is ook gelet op andere beschermde soorten. Waarnemingen die relevant zijn in het kader van de geplande ontwikkeling zijn in deze rapportage verwerkt.

5 Beschermde soorten

5.1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft de tijdens het veldonderzoek waargenomen soorten, al dan niet aangevuld met gegevens uit de literatuur en andere informatiebronnen. Vervolgens worden eventuele effecten beschreven als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling.

5.2 Eekhoorn

5.2.1 Voorkomen en functie

Tijdens de onderzoeken zijn geen eekhoorns waargenomen. Ook op de cameravallen staan geen eekhoorns.

5.2.2 Effecten en ontheffing

Eekhoorn is tijdens het nader onderzoek niet waargenomen. Een ontheffing voor eekhoorn wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

5.3 Grote bosmuis

5.3.1 Voorkomen en functie

Er zijn op de camerabeelden geen waarnemingen gedaan die wijzen op de (mogelijke) aanwezigheid van grote bosmuis in het plangebied.

5.3.2 Effecten en ontheffing

Grote bosmuis is niet waargenomen. Een ontheffing voor grote bosmuis wordt niet noodzakelijk geacht.

5.4 Hazelworm en levendbarende hagedis

5.4.1 Voorkomen en functie

Tijdens de onderzoeken zijn geen hazelwormen of levendbarende hagedissen aangetroffen.

5.4.2 Effecten en ontheffing

Hazelwormen of levendbarende hagedis zijn niet aangetroffen. Een ontheffing voor deze soorten wordt niet noodzakelijk geacht.

5.5 Huismus

5.5.1 Voorkomen en functie

Tijdens de onderzoeken zijn geen waarnemingen gedaan van huismussen. Het plangebied wordt door deze soort niet gebruikt als verblijfplaats. Ook heeft het geen belangrijke functie als foerageergebied.

5.5.2 Effecten en ontheffing

Van huismus zijn geen essentiële functies waargenomen. Een ontheffing voor huismus wordt niet noodzakelijk geacht.

5.6 Kamsalamander

5.6.1 Voorkomen en functie

Kamsalamander is in mei in de onderzochte waterelementen niet aangetroffen tijdens het schepnetonderzoek. Ook zijn er op zicht geen kamsalamanders in waargenomen. In de eerste helft van juli bleken deze waterelementen droog te liggen. Tijdens de onderzoeken naar reptielen zijn onder stenen en reptielenplaten wel diverse kleine watersalamanders aangetroffen, maar kamsalamanders zijn niet waargenomen.

Omdat geen kamsalamanders zijn aangetroffen tijdens het onderzoek en omdat de waterelementen al vroeg droog lagen is het uitgesloten dat kamsalamanders gebruik maken van de waterelementen in het plangebied als voortplantingsbiotoop. In de directe omgeving van het plangebied zijn ook geen poelen aanwezig waarvan bekend is dat hier kamsalamanders voorkomen (de dichtstbijzijnde poel waarin kamsalamander is vastgesteld ligt op circa 250 meter afstand van het plangebied (NDFP, 2022)), daarom heeft het plangebied ook geen essentiële functie als landhabitat.

5.6.2 Effecten en ontheffing

Tijdens het onderzoek zijn geen kamsalamanders aangetroffen. Essentieel leefgebied in de vorm van waterhabitat of landhabitat ontbreekt. Een ontheffing voor kamsalamander is niet noodzakelijk.

5.7 Kerkuil en steenuil

5.7.1 Voorkomen en functie

Voor wat betreft de kerkuil heeft de uilenwerkgroep aangegeven dat er drie kasten in de buurt van het erf hangen, maar dat deze allemaal niet bezet zijn. Ook zijn er geen territoria bekend van kerkuilen in de omgeving van het plangebied die niet in kasten broeden. Voor wat betreft de steenuil heeft de uilenwerkgroep aangegeven dat zij ééns in de twee jaar heel Kotten onderzoeken op territoria van steenuil. Daarbij is geen territorium vastgesteld in het plangebied.

Kerkuil is tijdens de onderzoeken niet waargenomen. Dit komt overeen met de waarnemingen van de uilenwerkgroep. De dichtstbijzijnde waarnemingen van kerkuil in NDFP (NDFP, 2022), ligt op circa 700 meter afstand van het plangebied.

Steenuil is tijdens de onderzoeken wel diverse keren roepend waargenomen ten zuiden van het plangebied, de meeste keren was dit in reactie op het afspelen van steenuil geluid. Alle waarnemingen zijn van buiten het plangebied. Waarschijnlijk is een verblijfplaats aanwezig op één van de erven ten zuiden van het plangebied. Uit de data van NDFP blijkt dat de verblijfplaats waarschijnlijk bij Kuipersweg 3/5 zit.

5.7.2 Effecten en ontheffing

Kerkuil is niet waargenomen tijdens de onderzoeken. Ontheffing voor kerkuil wordt dan ook niet noodzakelijk geacht. Het grootste deel van de kerkuilen dat in Nederland broedt maakt gebruik van kasten. Geadviseerd wordt om met de uilenwerkgroep in overleg te gaan over of het zinvol is om een kerkuilkast op te hangen om de populatie te versterken.

Ten zuiden van het plangebied is een territorium van steenuil vastgesteld. De nestplaats bevindt zich waarschijnlijk op één van de erven ten zuiden van het plangebied. Er is door de ontwikkeling geen sprake van directe aantasting van de nestlocatie.

Naast de nestlocatie is ook het essentiële leefgebied beschermd, dat is de omgeving van het nest, die nodig is om het nest te laten blijven functioneren. In het geval van de steenuil wordt tijdens de jongenperiode meer dan 95% van de tijd gevoerageerd binnen een straal van 300 meter rondom het nest (Van den Bremer et al., 2009). Het plangebied heeft een oppervlakte van circa 2 ha. Daarvan is een groot deel zo dicht begroeid dat het geen onderdeel zal uitmaken van het primaire foerageergebied, het resterende deel (vooral bij de Schöppe) is door het open karakter wel geschikt als foerageergebied. De ontwikkeling bedekt 2 ha van de in totaal 28 ha foerageergebied, waarbij het grootste deel van de 2 ha geen optimaal leefgebied vormen. Verwacht wordt niet dat dit een aantasting van de nestlocatie tot gevolg heeft. Al helemaal niet omdat het plangebied in de nieuwe situatie het extensieve karakter behoudt, en juist wat meer open wordt. Hierdoor wordt het juist geschikter als foerageergebied.

Een ontheffing voor kerkuil of steenuil wordt niet noodzakelijk geacht.

5.8 Marterachtigen

5.8.1 Voorkomen en functie

Bunzing en hermelijn

Bunzing en hermelijn zijn tijdens het onderzoek niet waargenomen. Een ontheffing wordt voor deze soorten dan ook niet noodzakelijk geacht.

Steenmarter

Steenmarter is twee keer op cameraval vastgelegd, dat was op 14 augustus 2022 en op 1 oktober 2022 op twee verschillende locaties. Daarnaast is steenmarter door één van de veldmedewerkers waargenomen op de ochtend van 11 juli 2022.

Wezel

Wezel is op drie verschillende momenten en verschillende locaties vastgesteld op foto's van de cameravallen. Dat was op 13 juli, 23 juli en 11 september.

Afbeelding 10. Waarneming van wezel op cameraval. Op de volgende opname (afbeelding hieronder) staat het dier met staart in beeld (en is daardoor goed te onderscheiden van hermelijn).

Afbeelding 11. Waarneming van wezel op cameraval, de foto's is genomen vanuit een struikroverval.

5.8.2 Effecten en ontheffing

Bunzing en hermelijn

Bunzing en hermelijn zijn in het plangebied niet waargenomen. Het is daarom niet aannemelijk dat in het plangebied verblijfplaatsen van deze soorten aanwezig zijn of dat het plangebied voor deze soorten een belangrijke functie heeft als foerageergebied. Ontheffing wordt voor bunzing en hermelijn niet noodzakelijk geacht.

Steenmarter en wezel

Steenmarter en wezel zijn beide tijdens het nader onderzoek drie keer waargenomen, verspreid over de onderzoeksperiode. Deze soorten maken in ieder geval gebruik van het plangebied als migratieroute, maar gezien de vele stenenhopen, houtstapels en dergelijken, kunnen verblijfplaatsen niet worden uitgesloten. Een ontheffing voor het verstoren van dieren en voor het vernielen van verblijfplaatsen van steenmarter en wezel wordt daarom noodzakelijk geacht.

Steenmarters hebben grote territoria (80 tot 700 ha (Zoogdiervereniging, 2022)). Het plangebied vormt twee ha zeer geschikt foerageergebied. Gezien het formaat van het plangebied ten opzichte van de gemiddelde territorium groottes en gezien de groene omgeving vormt het plangebied geen essentieel foerageergebied van de steenmarter.

Wezels hebben veel kleinere territoria dan steenmarters. Een wezelman heeft een territorium van 1-25 ha, en een wijfje tussen de 1 en 7 ha. De twee hectare zeer geschikt leefgebied die in het plangebied aanwezig is kan dus essentieel foerageergebied vormen. Dit betekent dat voor wezel in de nieuwe situatie weer geschikt leefgebied aanwezig moet zijn en blijven in het plangebied. Dit dient onderdeel uit te maken van de ontheffingsaanvraag.

5.9 Poelkikker

5.9.1 Voorkomen en functie

Ten oosten van het plangebied liggen waterplassen in een natuurgebied. Op de avond van 10 juli 2022 werd door veel kikkers geroepen, daarbij zijn één of enkele poelkikkers gehoord. De rest van de roepende kikkers betrof bastaardkikkers. In het plangebied zijn geen kikkers gezien of gehoord.

Poelkikkers gebruiken overwinteringsplekken op het land (in de grond, in muizenholletjes, onder stronken, e.d.). De kans dat poelkikkers in het plangebied overwinteren is nihil, omdat in de poelen slechts één of enkele dieren zijn gehoord en omdat er om de poelen waarin ze zijn gehoord geschikt winterhabitat aanwezig is.

5.9.2 Effecten en ontheffing

In het plangebied is geen waterhabitat voor poelkikkers aanwezig. Er zijn wel één of enkele poelkikkers vastgesteld in de poelen ten oosten van het plangebied. Verwacht wordt niet dat deze dieren van het plangebied gebruik maken als overwinteringsplek. Een ontheffing voor poelkikker wordt niet noodzakelijk geacht.

5.10 Potentieel jaarrond beschermd nest

5.10.1 Voorkomen en functie

Er zijn een overvliegende boomvalk en een opvliegende sperwer waargenomen in het plangebied. Op grote afstand van het plangebied is buizerd roepend waargenomen en de buizerd is ook vanuit het plangebied overvliegend gezien. Er is geen activiteit waargenomen op of nabij het nest die erop wijst dat in het plangebied een nest aanwezig is dat in gebruik is geweest door bovengenoemde soorten of door een andere soort met jaarrond beschermde nesten. Ook vormt het plangebied geen essentieel onderdeel van het leefgebied van soorten met nesten in omgeving van het plangebied, omdat het relatief klein is ten opzichte van het leefgebied van deze soorten en omdat er geen aanwijzingen zijn dat het plangebied een belangrijk onderdeel van het foerageergebied uitmaakt van soorten als sperwer en boomvalk.

5.10.2 Effecten en ontheffing

Een ontheffing voor soorten met jaarrond beschermde nesten, zoals boomvalk, sperwer of buizerd, wordt niet noodzakelijk geacht.

5.11 Ransuil

5.11.1 Voorkomen en functie

Er zijn geen waarnemingen van ransuil gedaan.

5.11.2 Effecten en ontheffing

Waarnemingen van ransuil ontbreken in het plangebied en de directe omgeving. Een ontheffing voor ransuil wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

5.12 Vleermuizen

5.12.1 Aangetroffen soorten

Tijdens het vleermuisonderzoek zijn in het gebied vijf soorten vastgesteld; gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, kleine dwergvleermuis, rosse vleermuis en gewone grootoorvleermuis. Daarnaast is nog een vleermuis waargenomen die (nog) niet tot op soort konden worden vastgesteld en beschreven wordt als myotis spec.. Hieronder wordt per soort ingegaan op welke functies het plangebied heeft voor deze soorten.

Tabel 1. Overzicht van de aangetroffen verblijfplaatsen van vleermuizen.

Soort	Type verblijfplaats	Locatie verblijfplaats
Gewone grootoorvleermuis	Zomerverblijfplaats	In de Schöppe

5.12.2 Soortbeschrijving en verblijfplaatsen

Gewone dwergvleermuis

Soortbeschrijving

De gewone dwergvleermuis is in Nederland de meest algemene vleermuissoort. De soort wordt veelvuldig waargenomen in stedelijk gebied. (Kraam)kolonies zijn in Nederland vooral in gebouwen aangetroffen. Voorbeelden van verblijfplaatsen in gebouwen zijn ruimtes in spouwmuren en achter boeiboorden en gevelbetimmering. Gebouwen worden ook als winterverblijf gebruikt, waarbij (mogelijk) vergelijkbare plaatsen als in de zomer benut worden, mits deze vorstvrij zijn. Ze jagen hoofdzakelijk binnen en straal van 2-5 km van de verblijfplaats. Vliegroutes volgen zoveel mogelijk lijnvormige structuren en ze jagen in gesloten tot halfopen landschap.

Verblijfplaatsen

Tijdens het onderzoek zijn binnen de begrenzing van het plangebied geen (vermoedelijke) verblijfplaatsen vastgesteld.

Kader -Vleermuisverblijfplaatsen

Onder de vleermuizen zijn gebouw bewonende en/of boom bewonende soorten aanwezig. Gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn hoofdzakelijk gebouw bewonend. Rosse vleermuis en watervleermuis zijn voornamelijk boom bewonende en gewone grootoorvleermuis, franjestaart en ruige dwergvleermuis bewonen zowel bomen als gebouwen. Voorbeelden van verblijfplaatsen in gebouwen zijn ruimtes in spouwmuren en achter boeiboorden en gevelbetimmering. Holten en spleten in bomen en ruimtes achter loszittend schors zijn voorbeelden van verblijfplaatsen in bomen.

Vanuit de verschillende functies van de verblijfplaats worden weer andere eisen gesteld aan bijvoorbeeld het klimaat, de toegankelijkheid en de expositie van het verblijf ten opzichte van de zon. Als kraamverblijfplaats worden meestal gebouwen en/of bomen uitgekozen waarbinnen een constant klimaat heerst. Bij gebouwen zijn dit voornamelijk woningen met een spouwmuur of een geïsoleerd dak. Sommige vleermuizen hebben aan een opening van 1-2 cm voldoende om naar binnen te kruipen. Bij bomen gaat het meestal om dikke, oude bomen met een dikke restwand.

Ruige dwergvleermuis

Soortbeschrijving

De ruige dwergvleermuis kent een sterke seizoenstrek en legt daarbij grote afstanden af. Vanaf augustus/september trekken vooral de dieren uit Midden- en Oost-Europa in Zuidwestelijke richting om onder andere in Nederland te overwinteren. De soort wordt dan ook vaak in Nederland in het najaar gezien, in Nederland zijn slechts enkele kraamverblijfplaats vastgesteld. Uit het buitenland zijn verblijfplaatsen vooral aangetroffen in spleten en gaten in bomen, in nest- en vleermuiskasten, in gebouwen achter betimmeringen, achter daklijsten, onder dakbedekking en op zolders. Ze gebruiken meerdere verblijfplaatsen en verhuizen relatief vaak. Als winterverblijf zijn gebouwen (spouwmuur, dakpannen, betimmering), houtstapels, maar ook boomholtes en nest- en vleermuiskasten bekend. Ze jagen tot op 5 á 10 km afstand van de verblijfplaats. Vliegroutes volgen zoveel mogelijk lijnvormige structuren. Ruige dwergvleermuizen jagen in vooral halfopen bosrijk landschap.

Verblijfplaatsen

Ruige dwergvleermuis is enkele keren foeragerend waargenomen. Er zijn geen aanwijzingen gevonden van de aanwezigheid van verblijfplaatsen van deze soort.

Kleine dwergvleermuis

Soortbeschrijving

De kleine dwergvleermuis is een zeer kleine vleermuis. De soort is pas sinds de jaren '80 ontdekt. Daarvoor zijn waarneming van de soort waarschijnlijk toegeschreven aan de gewone dwergvleermuis. Beide soorten lijken qua uiterlijk veel op elkaar, ook de echolocatie signalen lijken veel op elkaar maar zijn op basis van de piekfrequentie wel van elkaar te onderscheiden. De soort komt vrijwel in heel Europa voor, maar in Nederland zijn er nog maar weinig waarnemingen bekend. De kleine dwergvleermuis heeft zijn verblijfplaatsen zowel in gebouwen als in bomen. Met name in de kraamperiode wordt voornamelijk gejaagd nabij water, de rest van het jaar wordt in een breder spectrum aan biotopen gejaagd. De soort is daarbij wel sterk gebonden aan de aanwezigheid van beplanting.

Verblijfplaatsen

Kleine dwergvleermuis is eenmaal foeragerend waargenomen. Er zijn geen aanwijzingen gevonden van de aanwezigheid van verblijfplaatsen van deze soort.

Rosse vleermuis

Soortbeschrijving

De rosse vleermuis is in West-Europa een overwegend boombewonende soort. Onder andere solitaire mannetjes, groepen vrouwtjes met jongen en dieren in winterslaap gebruiken boomholten als onderkomen. De vlucht van de rosse vleermuis doet enigszins denken aan die van de gierwaluw: hoog en snel. De afstand tussen dagrustplaats en jachtgebied wordt in de regel in een snelle rechte vlucht afgelegd, op een hoogte van honderd meter of meer. Jachtplaatsen liggen meestal in open terrein, waar met snelle duiken op insecten gejaagd wordt. De rosse vleermuis jaagt vooral boven water en moerassige gebieden en ook wel rondom straatverlichting.

Verblijfplaatsen

Rosse vleermuis is enkele keren overvliegend waargenomen. Er zijn geen aanwijzingen gevonden van de aanwezigheid van verblijfplaatsen van deze soort.

Gewone grootoorvleermuis

Soortbeschrijving

De gewone grootoorvleermuis jaagt in een besloten, bosrijke omgeving en komt met uitzondering van de open landschappen in vrijwel heel Nederland voor, met name op de zandgronden in het midden en oosten van het land. De soort is vrij algemeen en leeft in kleine kolonies. De omvang van de jachtgebieden is klein; in hoofdzaak tot vier hectare. De afstand tussen jachtgebieden en verblijfplaatsen bedraagt doorgaans niet meer dan 500 meter tot maximaal een 3 kilometer. In het zomer- en winterhalfjaar bewoont hij zowel gebouwen als bomen. De soort vliegt pas uit als het volledig donker is en staat bekend als verlichting mijdend.

Afbeelding 12. Foto van een grootoorvleermuis op een cameraval.

Verblijfplaatsen

Tijdens veldbezoeken in het voorjaar en najaar zijn gewone grootoorvleermuizen foeragerend waargenomen in de Schöppe. De activiteit begon op de avonden in het voorjaar ruim na zonsondergang, op het moment dat de donkerte intrad, dat is het uitvliegtijdstip van gewone grootoorvleermuizen. Na enige tijd binnen gefoerageerd te hebben vertrokken de dieren naar buiten. In het voorjaar is steeds maximaal één exemplaar binnen gezien, in het najaar maximaal twee tegelijk. Er kon niet worden vastgesteld waar de exacte verblijfplaats zich in de Schöppe bevindt, maar de boven beschreven activiteit wijst erop dat hierin wel een verblijfplaats van minimaal twee dieren aanwezig is.

Myotis spec.

Er is één waarneming van een soort uit de Myotis familie gedaan net buiten het plangebied. Binnen deze familie zijn niet alle vleermuissoorten van elkaar te onderscheiden op basis van geluid. Het kan watervleermuis, Bechsteins vleermuis, baardvleermuis of Brandts vleermuis betreffen. De opname is op kaart weergegeven als Myotis spec..

5.12.3 Foerageergebieden

De gewone dwergvleermuis is het vaakst foeragerend waargenomen. Dit is in Nederland ook de meest algemene vleermuissoort. Andere waarnemingen van foeragerende dieren betreffen de gewone grootoorvleermuis (enkele waarnemingen), ruige dwergvleermuis (enkele waarnemingen) en de kleine dwergvleermuis (één waarneming).

Het betreft van de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, kleine dwergvleermuis slechts enkele dieren die het plangebied gebruiken als foerageergebied. Gezien de groene omgeving en de afstanden waarover vleermuizen naar foerageergebieden kunnen vliegen betreft het geen essentieel foerageergebied voor deze soorten.

Voor de gewone grootoorvleermuis ligt dat wat anders. Deze soort vermijdt verlichting. De verlichting in het plangebied zal toenemen, doordat rondom de bebouwing verlichting wordt aangebracht, daarnaast zal mogelijk ook in de rest van het plangebied verlichting worden aangebracht. Ook zal, in ieder geval de eerste jaren na ontwikkeling, meer straatverlichting kunnen doordringen in het plangebied. Op dit moment wordt uitstraling van de straatverlichting richting het plangebied nog beperkt doordat langs de randen van het plangebied hoge beplanting staat.

De vraag is of het verlies aan geschikt foerageergebied door het aanbrengen van verlichting en door de toename van uitstraling vanuit de omgeving een zodanig effect heeft dat de verblijfplaats ongeschikt wordt. Mits vanuit de nieuwe verblijfplaats een donkere corridor door het plangebied wordt gerealiseerd richting donker geschikt foerageergebied buiten het plangebied wordt een ontheffing niet noodzakelijk geacht. Er is in de omgeving wel voldoende donker foerageergebied aanwezig, bijvoorbeeld in het natuurgebied ten oosten van het plangebied en vooral richting het noorden langs de Bemersbeek. In de ontheffing zal het noodzakelijk zijn om een verlichtingsplan op te stellen, om het functioneren van de verblijfplaats te garanderen. Geadviseerd wordt om daarbij ook zo veel mogelijk donker foerageergebied te behouden binnen het plangebied.

Kader - Foerageergebieden en vliegroutes

Foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd indien bij het verdwijnen ook een verblijfplaats ongeschikt wordt. Bijvoorbeeld door het onderbreken van een vliegroute wordt een foerageergebied onbereikbaar, waardoor de vleermuizen onvoldoende voedsel kunnen vinden. Bij het verdwijnen van foerageergebieden of vliegroutes wordt derhalve onderzocht of er voldoende bereikbare alternatieven zijn.

Vleermuizen maken gebruik van lijnvormige landschapselementen zoals bomenrijen en singels om zich langs te verplaatsen. Een aaneengesloten kronendak heeft hierbij de voorkeur. Van vleermuizen is bekend dat onderbrekingen in de lijnstructuur maximaal 100 tot 200 meter mogen bedragen (kleinere en langzaam vliegende soorten 50 meter). Wanneer de onderbrekingen groter zijn dan deze afstand kunnen sommige soorten deze afstand niet overbruggen en zullen ze uitwijken naar alternatieve vliegroutes en foerageergebieden.

5.12.4 Vliegroutes

Er zijn geen vaste vliegroutes vastgesteld in het plangebied. Door het kleinschalige landschap zijn ook voor de meeste soorten voldoende alternatieve vliegroutes aanwezig. Bovendien blijft het plangebied voor bijna alle soorten geschikt als onderdeel van een vliegroute.

Uitzondering daarop is de gewone grootoorvleermuis. Deze soort vermijdt verlichting. Zoals in bovenstaande paragraaf is besproken is het belangrijk om voor deze soort een donkere vliegroute richting geschikt foerageergebied te behouden.

5.12.5 Effecten en ontheffing

Bescherming

Alle vleermuissoorten zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming met beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn. Het opzettelijk verstoren, vangen en doden van individuen van beschermde soorten, alsmede het beschadigen of vernielen van vaste verblijfplaatsen, inclusief de functionele leefomgeving, is verboden vanuit de Wet natuurbescherming. De functionaliteit van de verblijfplaatsen van vleermuizen dienen te allen tijde gegarandeerd te blijven.

Gewone grootoorvleermuis

De gewone grootoorvleermuis heeft een verblijfplaats in de Schöppe en gebruikt het plangebied als (onderdeel van het) foerageergebied. Voor de sloop van de Schöppe dient een ontheffing aangevraagd te worden, omdat bij de sloop een verblijfplaats wordt vernield en omdat dit zorgt voor een verstoring van vleermuizen. Vanuit de ontheffing zal het noodzakelijk zijn om tijdelijke en nieuwe permanente verblijfplaatsen voor gewone grootoorvleermuis te realiseren. Voor het functioneren van deze verblijfplaatsen is het van belang dat een donkere corridor vanuit de verblijfplaats richting geschikt foerageergebied buiten het plangebied wordt gerealiseerd. Buiten het plangebied is voldoende geschikt foerageergebied aanwezig om de nieuwe verblijfplaats te laten functioneren. Vanuit de Wet natuurbescherming wordt het niet noodzakelijk geacht om binnen het plangebied geschikt foerageergebied te behouden/realiseren, maar geadviseerd wordt om bij het inrichtingsplan niet alleen de corridor aan te brengen (die wel echt noodzakelijk is), maar om ook binnen het plangebied zoveel mogelijk donkerte te behouden. Nu kan verlichting vanuit de bebouwing juist ver weg stralen, doordat overal open zichtlijnen zijn.

Kortom, voor gewone grootoorvleermuis is een ontheffing noodzakelijk. Voor het aanvragen van een ontheffing is een projectplan nodig. Het is nodig om daarin een verlichtingsplan op te nemen en het is nodig om in het inrichtingsplan aanpassingen te doen zodat een donkere corridor richting buitengebied wordt aangebracht. Zodat de vleermuizen zonder verstoring van verlichting vanuit de verblijfplaats richting het buitengebied kunnen vliegen.

Overige soorten

Er zijn geen essentiële functies voor andere soorten dan de gewone grootoorvleermuis in het plangebied vastgesteld. Voor andere vleermuissoorten is daarom geen ontheffing nodig.

5.13 Waardplanten beschermde vlinders

5.13.1 Voorkomen en functie

Het plangebied is onderzocht op de aanwezigheid van waardplanten van: iepenpage, grote vos, grote weerschijnvlinder en kleine ijsvogelvlinder. Waardplanten die door deze soorten gebruikt worden zijn: diverse soorten iep, zoete kers, populier, wilgensoorten en wilde kamperfoelie. Deze soorten zijn in het plangebied niet aangetroffen.

5.13.2 Effecten en ontheffing

Waardplanten van iepenpage, grote vos, grote weerschijnvlinder en kleine ijsvogelvlinder ontbreken in het plangebied. Een ontheffing wordt voor deze soorten niet noodzakelijk geacht. Het is eenvoudig om voor deze soorten leefgebied te creëren, vanuit de Wet natuurbescherming is het niet nodig, maar geadviseerd wordt om de genoemde waardplanten op te nemen in het beplantingsplan.

5.14 Overige beschermde soorten

5.14.1 Voorkomen en functie

Op grote afstand van het plangebied (circa 350 meter) is een roepende bosuil waargenomen. Verder is een nestlocatie van torenvalk vastgesteld ten zuidwesten van het plangebied, de afstand tot het plangebied is circa 80 meter. Het torenvalknest betreft een takkennest in een boom. Dit is opvallend, omdat een groot deel van de torenvalken broedt in torenvalkkasten. Beide waarnemingen zijn opgenomen in Bijlage 1.

Verder zijn waarnemingen gedaan van soorten als egel, gewone pad, kleine watersalamander, diverse vogelsoorten met jaarrond beschermd functioneel leefgebied (waaronder de bovengenoemde bosuil en torenvalk).

5.14.2 Effecten en ontheffing

Voor de soorten als egel, gewone pad en kleine watersalamander geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de ontheffingplicht. Een ontheffing is daarvoor dan ook niet noodzakelijk.

Voor de soorten met jaarrond beschermde functionele leefomgeving (o.a. bosuil, torenvalk en zwarte kraai) geldt dat de nestplaatsen als permanente verblijfplaats kunnen kwalificeren indien geen c.q. onvoldoende alternatieve locaties aanwezig zijn. Het bosuil territorium ligt op grote afstand en ondervindt geen invloed van de ontwikkelingen in het plangebied en voor soorten als zwarte kraai zijn voldoende alternatieve nestlocaties in de omgeving aanwezig. De nestlocatie van torenvalk blijft tijdens de ontwikkeling ook ongemoeid. De torenvalk heeft een groot leefgebied, waarvan het plangebied mogelijk een klein onderdeel vormt van het foerageergebied. Door de ontwikkelingen wordt het plangebied opener en wordt het geschikter als foerageergebied voor torenvalk.

Vanuit de Wet natuurbescherming is het niet nodig, maar het is eenvoudig om torenvalk een permanente nestplaats te bieden door een torenvalkkast te plaatsen. Geadviseerd wordt om hierover contact op te nemen met de vogelwerkgroep, zij kunnen dan ook het broedsucces monitoren.

Een ontheffing voor overige beschermde soorten wordt niet noodzakelijk geacht.

6 Conclusie

6.1 Soortenbescherming

Uit het flora- en faunaonderzoek is naar voren gekomen dat het plangebied een belangrijk onderdeel uitmaakt van het leefgebied van de beschermde soorten: gewone grootoorvleermuis, steenmarter en wezel. In onderstaande tabel (Tabel 2) wordt een overzicht gegeven van de aangetroffen verblijfplaatsen en territoria.

Als gevolg van de geplande werkzaamheden worden tijdelijk negatieve effecten verwacht en treedt verstoring op voor deze soorten. Hierbij is het van belang dat in de nieuwe situatie weer geschikt is als verblijfplaats voor de betreffende soort. Maatregelen zijn noodzakelijk om negatieve effecten te voorkomen of te beperken en om te allen tijde een verblijfplaats de beschermde soorten aan te bieden. Met de voorgenomen werkzaamheden wordt dan ook niet verwacht dat de gunstige staat van genoemde soorten in het geding komt. Het verstoren dieren en het vernielen van verblijfplaatsen gewone grootoorvleermuis, steenmarter en wezel is wel ontheffing plichtig. Hiervoor dient een ontheffing aangevraagd te worden.

Tabel 2. Aanwezig essentieel leefgebied

Soort	Type essentieel leefgebied
Gewone grootoorvleermuis	Zomerverblijfplaats (max 2 dieren)
Steenmarter	Verblijfplaats(en)
Wezel	Verblijfplaats(en) en essentieel foerageergebied

6.2 Advies natuurinclusief

De het inrichtingsplan is al natuurinclusief doordat ecologen hebben meegedacht in het voortraject (voorafgaand aan het nader onderzoek).

In de omgeving komen meerdere beschermde soorten amfibieën voor, geadviseerd wordt om de poel daarom zonbeschenen en visvrij te houden.

Tevens wordt geadviseerd om in overleg te gaan met de vogelwerkgroep. Er liggen in ieder geval voor torenvalk en steenuil mooie kansen om voor deze soorten een verblijfplaats aan te bieden. Mogelijk liggen er ook voor kerkuil kansen, dit kan met hen overlegd worden. De vraag is of het zinvol is om hier nog een kast voor te plaatsen, als in de omgeving al drie kerkuil kasten hangen die niet bezet zijn.

6.3 Ontheffing noodzakelijk

Voor de gewone grootoorvleermuis, steenmarter en wezel dient een ontheffing aangevraagd te worden. Deze soorten kunnen gezamenlijk in een aanvraag ingediend worden. Om een ontheffing Wet natuurbescherming te verkrijgen voor deze soorten moet:

- de gunstige staat van instandhouding gegarandeerd blijven;
- invulling gegeven worden aan de zorgplicht;

- voldaan worden aan een bij de wet genoemd belang;
- er mogen geen alternatieven zijn.

Deze gegevens moeten worden uitgewerkt in een projectplan. In het projectplan staat concreet welke werkzaamheden, wanneer, en op welke wijze worden uitgevoerd. Dit wordt aangevuld met een onderbouwing van de noodzaak van het project.

Een ontheffingsaanvraag moet worden ingediend bij de provincie Gelderland. Maximaal twintig weken na het indienen van de aanvraag wordt een besluit genomen. Op dat besluit kunnen belanghebbenden nog bezwaar maken. Deze termijnen zijn terug te vinden op de website van de provincie.

Concrete maatregelen die genomen moeten worden tijdens de werkzaamheden dienen vastgelegd te worden in een ecologisch werkprotocol. Hierin dienen eveneens de aanvullende voorwaarden verwerkt te worden die voortvloeien uit de ontheffingsaanvraag.

6.4 Geldigheid onderzoek

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. Het bevoegde gezag hanteert doorgaans de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar beschermde soorten:

Onderzoekgegevens mogen maximaal 3 jaar oud zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dit niet voor geldt, moeten de gegevens recenter zijn.

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 2.2. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

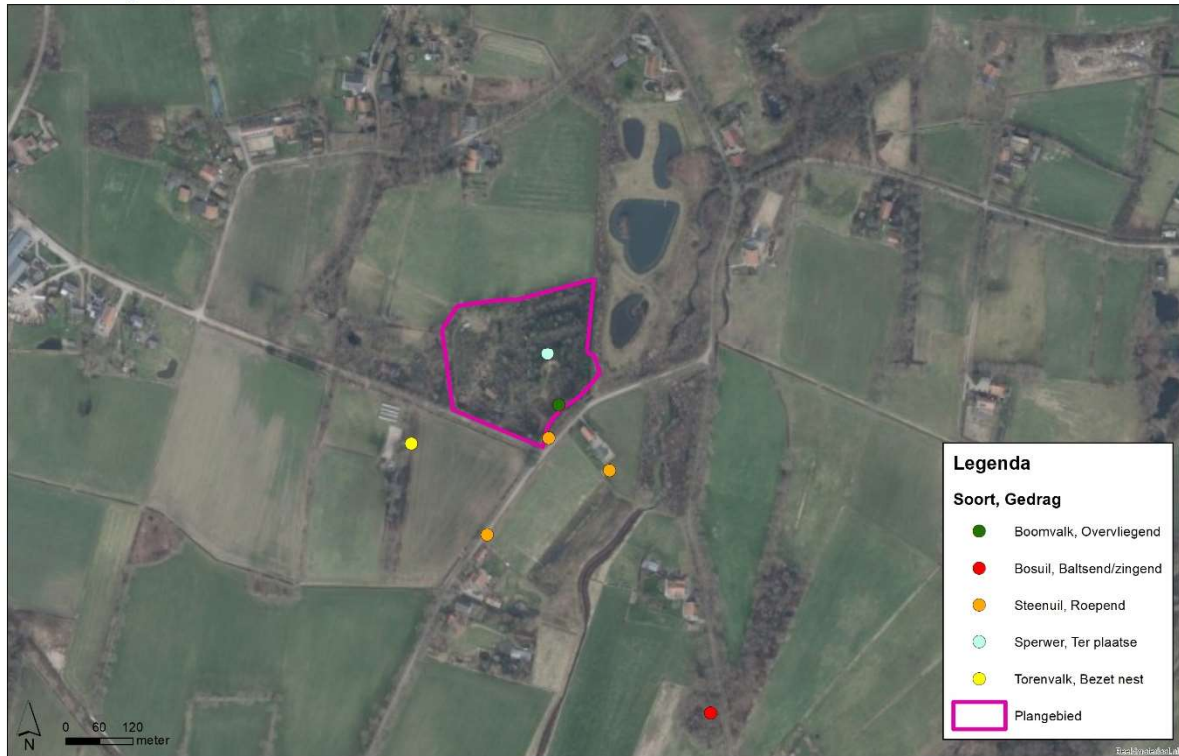
Literatuurlijst

- Bij12 (2017a). Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*. Bij12, versie 1.0, Utrecht.
- Bij12 (2017b). Kennisdocument Kamsalamander *Triturus cristatus*. Bij12, versie 1.0, Utrecht.
- Bij12 (2017c). Kennisdocument Poelkikker *Rana lessonae*. Bij12, versie 1.0, Utrecht.
- Bremer, L van den, Harxen, R. van en P. Stroeken (2009). Terreingebruik en voedselkeus van broedende steenuilen in de Achterhoek. SOVON Vogelonderzoek Nederland.
- Eelerwoude (2022). Quickscan flora en fauna Sieverdinkweg 11, Kotten. Definitief versie 1. Datum: 13-10-2022. Projectnummer: 200327.
- Eelerwoude (2023). Erfontwikkeling Sieverdinkweg 11, Kotten. Landschapsplan. Juli 2023. Projectnummer: 200327.
- ESRI Nederland (2022). <https://www.esri.nl/nl-nl/home>
- Ministerie van Economische Zaken (2016). Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Ministerie van Economische Zaken, versie 1.3.
- NDDF (2022). Nationale Databank Flora en Fauna. Datum van raadplegen: 31-10-2022. <https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/>
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (2020). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 14 oktober 2020, DGNVLG/20246331, houdende vaststelling van een geactualiseerde Rode Lijst Zoogdieren.
- Norren, E. van, J. Dekker en H. Limpens (2020). Basisrapport Rode Lijst Zoogdieren 2020 volgens Nederlandse en IUCN-criteria. Rapport 2019.026. Zoogdierverseniging, Nijmegen
- Vergeer J.W., van Dijk, A.J., Boele, A., van Bruggen, J. & Hustings F. (2016). *Handleiding Sovon Broedvogelonderzoek: Broedvogel Monitoring Project en Kolonievogels*. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdierverseniging (2021). Vleermuisprotocol 2021, januari 2021. www.netwerkgroenebureaus.nl en www.zoogdierverseniging.nl.

-

Bijlage 1 Verspreidingskaart vogels

Vogels

Bijlage 2 Verspreidingskaart poelkikker

Poelkikker

Sieverdinkweg 11, Kotten

Ecoloog: M. Hoofd

Projectnummer: 200327

Datum: 28-10-2022

Bijlage 3 Verspreidingskaart vleermuizen

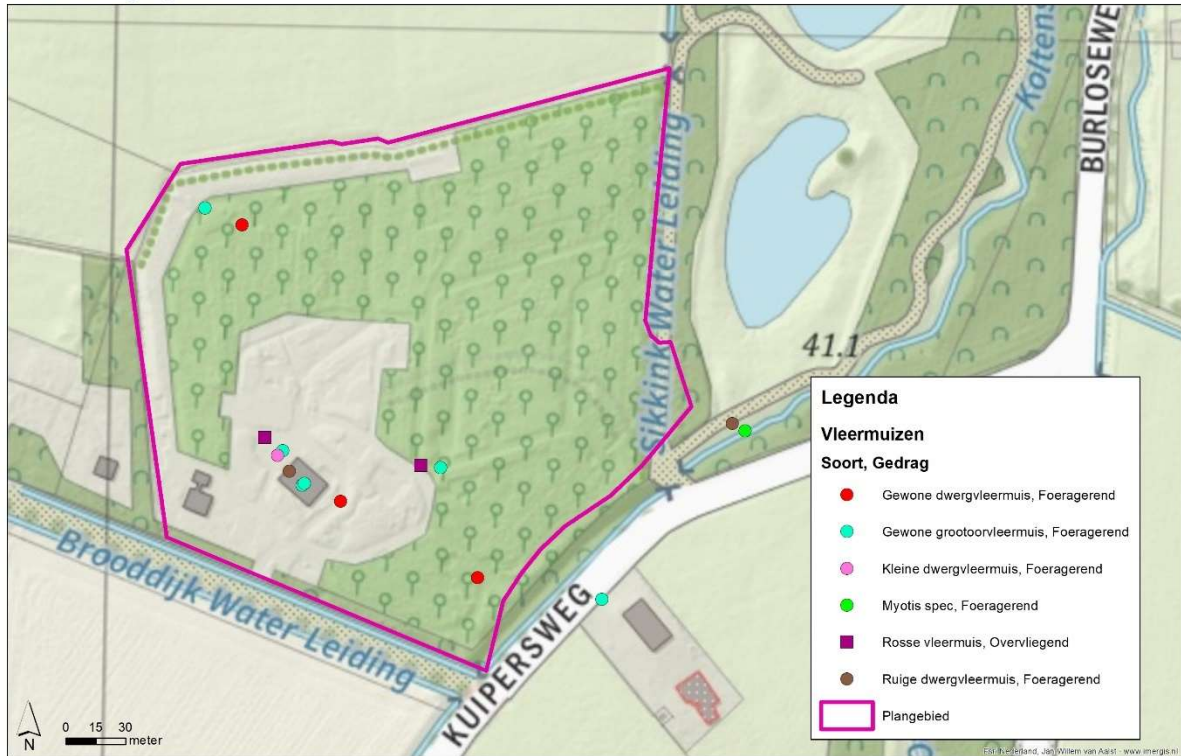
Vleermuizen - Gedrag

Sieverdinkweg 11, Kotten

Ecoloog: M. Hoofd

Projectnummer: 200327

Datum: 31-1-2023

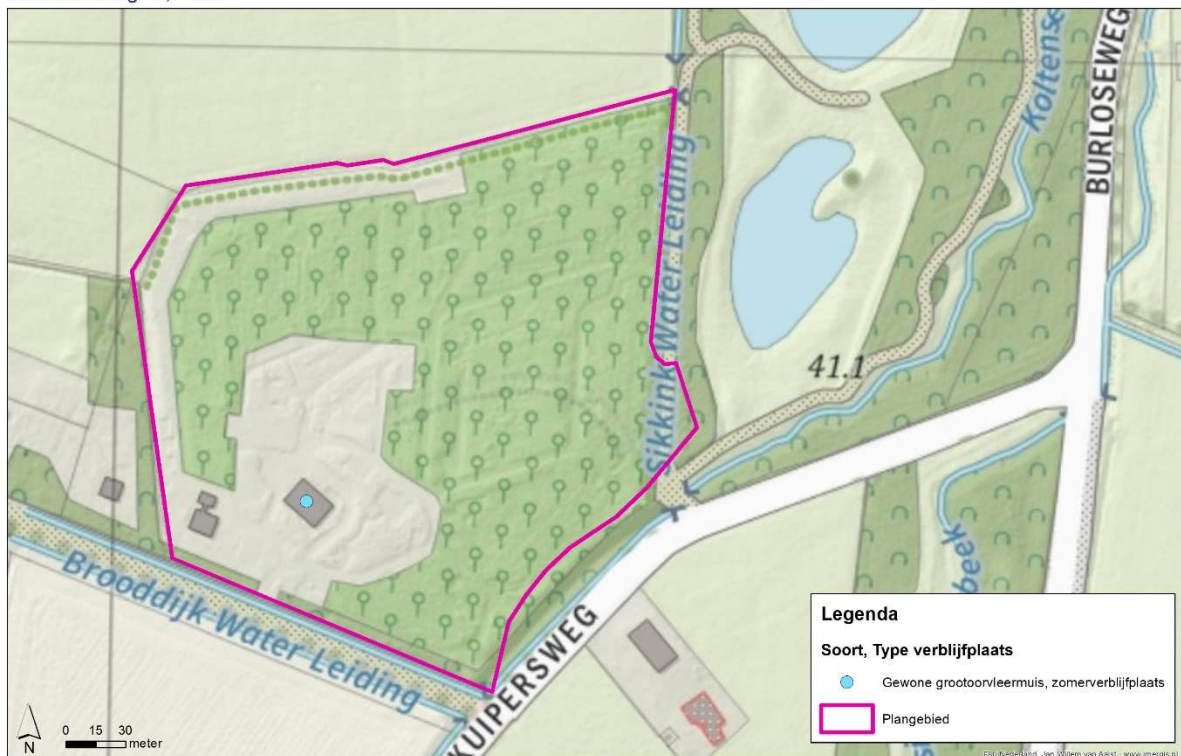
Vleermuizen - Type verblijfplaats

Sieverdinkweg 11, Kotten

Ecoloog: M. Hoofd

Projectnummer: 200327

Datum: 28-10-2022

Bijlage 4 Wettelijk kader Natuurwetgeving

Bescherming van soorten

Zorgplicht

De Wet natuurbescherming erkent de intrinsieke waarde van in het wild levende planten- en diersoorten, of de soort nu beschermd is of niet (= zorgplicht). Deze zorgplicht houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wilde levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld, maar kan door toepassing van bestuursdwang wel worden gehandhaafd.

Beschermingsregimes

Op het onderdeel soortbescherming deelt de Wet natuurbescherming soorten in drie beschermingsregimes in:

1. Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn
Alle vogels cf. artikel Vogelrichtlijn
2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn
Soorten uit Bijlage IV Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage II van het Verdrag van Bonn. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd ¹.
3. Beschermingsregime “andere soorten”
Soorten die uit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

Elk van deze beschermingsregimes heeft zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden.

Verbodsbepalingen

De Wet natuurbescherming gaat uit van het ‘nee, tenzij-principe’. In de wet worden ten aanzien van de beschermde soorten een aantal verbodsbepalingen genoemd (figuur 1). De verbodsbepalingen zijn gekoppeld aan het beschermingsregime van de soort (resp. Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of de groep ‘Overige soorten’). Dat betekent dat deze verbodsbepalingen niet overtreden mogen worden, tenzij voor de soort(en):

- een vrijstelling geldt;
- er gewerkt wordt met een goedgekeurde Gedragscode (feitelijk een collectieve ontheffing);
- een ontheffing is verkregen.

¹ De brochure ‘Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen’, versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016 impliceert dat de bescherming uit de Vogelrichtlijn prevaleert boven de bescherming van vogels uit de verdragen van Bonn en Bern ¹

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Figuur 1: Overzicht verbodsbepalingen Wet Natuurbescherming (bron: brochure 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen', versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016).

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen (en deze toch te mogen overtreden) via een ontheffing of een vrijstelling moet aan drie criteria worden voldaan:

1. er is geen andere bevredigende oplossing voor de handeling (=alternatievenafweging);
2. de afwijking is gebaseerd op een in de wet genoemd belang (b.v. openbare veiligheid of volksgezondheid);
3. de ingreep of handeling mag geen afbreuk doen aan en/of verslechtering betekenen voor de staat van instandhouding van de soort.

Als aan (alle) drie deze vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen zijn bovendien vrijstellingen mogelijk in de vorm van een provinciale verordening of een (goedgekeurde) gedragscode.

Voorgaand figuur geeft een overzicht van de verbodsbepalingen per beschermingsregime. De verbodsbepalingen voor de groep van overige, 'nationale' soorten zijn geïnspireerd op de Habitatrichtlijn en op een aantal punten versoepeld. Zo is het opzettelijk verstoren van beschermde soorten (en hun verblijfplaatsen) uit deze groep van overige soorten niet langer verboden. Wel is het nog steeds verboden om vaste verblijfplaatsen van dieren onder dit beschermingsregime opzettelijk te beschadigen of te vernielen.

Voor vogels geldt dat verstoren niet verboden is als de verstoring maar niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort (*artikel 3.1, lid 4 en lid 5*). Het beschadigen van in gebruik zijnde vogelnesten tijdens het broedseizoen blijft verboden, maar het verstoren dus niet meer, tenzij er sprake is van een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de specifieke soort(en). Het is aan de initiatiefnemer om zich op de hoogte te (laten) stellen, en waar nodig aan te tonen, dat de op zich verstorende activiteit geen bedreiging vormt voor de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort.

Tot slot geldt het opzettelijk doden of vangen en het verbod om vaste verblijfplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te vernielen of beschadigen, niet voor bosmuis, huisspitsmuis of veldmuis in of op gebouwen of de daarbij behorende erven of roerende zaken (*artikel 3.10 lid 3*). Zie kader – Opzettelijkheid.

Kader - Opzettelijkheid

In de Wet natuurbescherming is bij meer verbodsbepalingen dan onder de Flora en faunawet het opzetvereiste toegevoegd, in lijn met de artikelen van de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. In de Flora en faunawet was alleen sprake van het opzetvereiste bij verontrusting (artikel 10). Hierdoor was de Flora en faunawet strenger dan de verbodsbepalingen van de Habitatrichtlijn. Niet-opzettelijke handelingen waarbij de verbodsbepalingen overtreden worden, zijn nu niet langer verboden. Daar is van belang dat het Europees Hof van Justitie in zijn jurisprudentie heeft bepaald dat onder opzet ook voorwaardelijke opzet moet worden begrepen: *“Daarvan is sprake als iemand een handeling verricht en daarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat zijn gedragingen schadelijke gevolgen hebben voor een dier of plant....”*.

Andere bevredigende oplossing(en)

De initiatiefnemer moet aantonen en beargumenteren dat er geen andere bevredigende oplossingen zijn waardoor overtreding van de verbodsbepaling(en) kan worden voorkomen, bijvoorbeeld door planaanpassing of het aanpassen van de uitvoeringsperiode. Het is aan het bevoegd gezag (doorgaans dus de provincie) om de alternatieve oplossingen te beoordelen en hierover te besluiten. De onderbouwing moet gebaseerd zijn op objectieve en controleerbare gegevens.

Belangen

Voor de soorten die beschermd zijn onder de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn kan alleen ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de in deze richtlijnen genoemde belangen. Voor de groep van overige, nationaal beschermde soorten wordt uitgegaan van de in de Habitatrichtlijn genoemde belangen, plus een aantal aanvullende belangen. In het kader - Wettelijk Belang wordt een overzicht gegeven van deze belangen.

Staat van instandhouding van de soort

Tot slot moeten de effecten van de voorgenomen handeling(en) worden beoordeeld aan de staat van instandhouding (Svl) van de soort. De Svl varieert per soort en per handeling, en is niet vastgelegd in de wet. Een handeling op een zeldzame beschermde soort zal eerder leiden tot een negatief effect op de Svl dan bij een algemene soort. Belangrijk is ook de trend (aantalsontwikkeling) en de ruimtelijke verspreiding van de soort. Bij de beoordeling moet rekening worden gehouden met cumulatieve (versterkende) effecten, bijvoorbeeld door andere handelingen of ontwikkelingen in de omgeving en met reeds verleende ontheffingen voor dezelfde populaties van deze soort(en). Bij de beoordeling mogen compenserende en mitigerende (verzachtende) maatregelen worden betrokken. Het ecologische toetsingscriterium verschilt per beschermingsregime (Zie kader – Staat van instandhouding). Om te beoordelen of aan deze criteria wordt voldaan, moeten inzicht worden gegeven in:

1. De Svl (van de populatie) van de soort (in zijn natuurlijke verspreidingsgebied).
2. Het effect van de handeling of ontwikkeling op de soort.

Kader - Staat van instandhouding

- **Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn:** “De maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende soort”.
- **Beschermingsregime soort Habitatrichtlijn:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan”.
- **Beschermingsregime Overige soorten:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan”.

Voorkomen van overtreding verbodsbepalingen

In sommige situaties kunnen maatregelen worden getroffen waardoor negatieve effecten en overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming kunnen worden voorkomen. Bijvoorbeeld door de kap van bomen met broedende vogels uit te stellen tot na de broedtijd. Al kan de boom ook een nest bevatten van een vogelsoort waarbij het nest jaarrond beschermd is, waardoor overtreding niet kan worden voorkomen. Het plannen van werkzaamheden buiten de kwetsbare periode(n) van beschermde soorten is een veel toegepaste maatregel. Andere mogelijkheden om overtreding te voorkomen zijn wellicht het aanpassen van de werkvolgorde, gebruik te maken van andere apparatuur of de werkzaamheden te faseren in ruimte en tijd (zoals in het voorbeeld).

Vrijstellingen

Onder de Wet natuurbescherming is niet altijd een ontheffing nodig bij handelingen die leiden tot overtreding van de verbodsbepalingen in de wet. Dit zijn bijvoorbeeld de provinciale vrijstellingen en de gedragscodes. Ook kan er sprake zijn van een vrijstelling als de handeling is opgenomen in een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of programma in het kader van een programmatische aanpak. Tot slot kan het Rijk voor handelingen en activiteiten waarvoor zij bevoegd gezag is een vrijstelling geven in de vorm van een Ministeriele Regeling. Vrijstellingen kunnen alleen gelden voor de verbodsbepalingen en de voorwaarden zoals genoemd bij de verschillende beschermingsregimes.

Provinciale verordening

Provinciale Staten kunnen vrijstelling van de verbodsbepalingen verlenen. Zo zijn met een provinciale verordening een aantal vooral algemeen voorkomende en beschermde zoogdieren als egel en rosse woelmuis vrijgesteld van de ontheffingsplicht. Door deze mogelijkheid ontstaan echter wel verschillen in de bescherming van soorten tussen de verschillende provincies.

Programmatische aanpak

De Wet natuurbescherming biedt de mogelijkheid om een programmatische aanpak toe te passen. Een dergelijk programma kan zowel door het Rijk als door provincies worden opgesteld. Onder de Flora en faunawet is reeds ervaring opgedaan onder de 'Generieke' of 'Gebiedsgerichte aanpak'. Tevens is voor een aantal grootschalige ontwikkelingen en plangebied een Generieke ontheffing verleend zoals voor de gemeente Tilburg, het Havengebied Rotterdam en Vliegveld Twente. Het biedt de mogelijkheid om door middel van een actieve leefgebiedenbenadering te streven naar een betere verbinding tussen economie en ecologie.

Beheerplan Natura 2000-gebied

Tot slot zijn handelingen die onderdeel uitmaken van een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of een programmatische aanpak (zoals stikstof) vrijgesteld, mits de handelingen zijn getoetst aan de criteria voor afwijking van de soortenbeschermingsregimes.

Kader - Wettelijk Belang

Voor vogels beschermd onder de Vogelrichtlijn kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora en fauna;
- voor onderzoek en onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt;
- om het vangen, onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Voor soorten beschermd onder de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern of het Verdrag van Bonn kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de bescherming van wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen eigendom;
- in het belang van volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen, onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Voor andere 'nationaal' beschermde soorten kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- de belangen die gelden voor soorten van de Habitatrichtlijn zoals hierboven genoemd;
- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- ter voorkoming van schade en overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
- ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omliggende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud van landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied;
- in het algemeen belang van de betreffende soort.

Eelerwoude

Op weg naar 100% natuurinclusief >

www.eelerwoude.nl